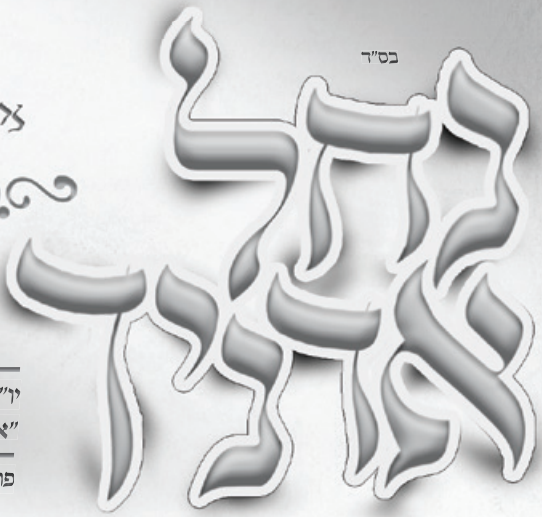

להגדלת נעים תורה וחסידות
מנדר היוצא מעוז

בס"ד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" החסידי זוטשקא
פר' ויקהל פקודי - החודש תש"פ • גליון מ"א

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק זי"ע

חכמה ויראה

וימלא אותו רוח אלקים בחכמה (שמות לה, לא) היהודי השלם צריך להיות גם ירא שמים וגם חכם, שכן מצינו בפסוק שהרוח אלקים מזוגה בחכמה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרישלאן זי"ע)

פנימיות בבית המשכן

ויבואו כל החכמים העושים את כל מלאכת הקודש וגו' (שמות לו, ד), נראה לי לפרש דהנה החכמים היינו בחכמת ופנימיות תורה הקדושה, כמאמרם ז"ל (ברכות נה ע"א) יודע ה' בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ, והיינו דכתיב (שמות לו, ה) 'ראו קרא ד' בשם בצלאל'.

והענין הוא, דאינא ביוצר של שחרית פרשת שקלים (פי'ט' או ראית) 'וכל אחד [ואחד] במחנהו נעלם', והפירוש דהנה ידוע שדבר גשמי נגבל במקום ונראה, אבל המלאכים הם רוחניים, ואינם נגבלים במקום, כמו כל דבר רוחני, ולכן הם נעלמים, ורק בשמים הם נמצאים, בסוד 'אשר שם שמו' בארץ" (ענין תהלים מו, ט. ברכות ז ע"ג), שכביכול השם יתברך האציל מזיו שכינתו, וצמצם אורו בכ"ב אותיות, ולכלום בשם יקרא' (שעיה מ, כד), ואותיות שמו הוא עצמו וחיותו (ענין תקוני זוהר תיקון נו, צא ע"ג).

והנה המקום ברוך הוא וברוך שמו שהוא 'מקומו של עולם' (בראשית רבה סדר ויצא פרשת סח את ה'), כביכול האציל מאורו לאותיות הוי"ה ב"ה כידוע לידועי חן, בסוד 'ד' אחד ושמו אחד' (זכריה יד, ט).

והנה ידוע אשר גם בהאדם עיקר חיותו, הוא שמו, כי שם האדם הוא בעצמו שם של הנשמה, שהוא שרשו וחיותו, אך אם יש ח"ו פגם בהנפש, אז נפגמו האותיות של שמו, אבל מי שהוא דבוק באמת בהשם יתברך, אזי הוא בבחינת 'הוא ושמו חד', שרשו וחיותו.

וזהו פירוש הכתוב (שמות לה, ט) ראו קרא ד' בשם בצלאל פירוש ששמו הוא עצמו וחיותו, וזהו בצ"ל א"ל, בבחינת הוא ושמו חד, והנה מחמת שהי' דבוק בשרשו העליון, שורש החכמה כנ"ל, זכה להשכיל כל דבר ברוחניות שרשו אשר בשמים ממעל, שרש מדת החכמה העליונה, בסוד 'כולם בחכמה עשית' (תהלים קד, כד).

והנה ידוע אשר מלאכת המשכן הי' הכל דוגמת מעשי בראשית (מדרש תנחומא פרשת פקודי אות ג), ובכל פרטי המלאכה הי' מושכל, שהוא פנימיות הדברים, אשר יעשו בכוונת הלב ובשכליות הנעלם, לכוון שרשם בעולמות העליונים, וממילא על ידי זה המשיכו קדושה מהעולמות העליונים, ממקור הקדושה, לכל מלאכת הקודש (וזהו פרשת פקודי, ח"ב ולא ע"ג).

דהנה בחטאם של ישראל במעשי העגל, נגזו אור הקדושה שהשיגו בקבלת התורה (ש"ה הק' תורה שבכתב פרשת ואתחנן, תורה אור אות ז), לזאת צוה השי"ת על מלאכת המשכן, שעל ידי עשיית כל פרטי העבודה בחכמה ושכליות הנעלם, ימשיכו שפע קודש אור הקדושה, אל כל ישראל. וזהו שאמר הכתוב ויבאו כל החכמים דייקא, כי

לא יושג שורש מדת החכמה עילאה קדישא, אשר אליו צריכין לכוון, כי מי שזכה להיות החכמה לנחלה לו בהיותו דבוק לשורש החכמה כנ"ל. העושים לשון תיקון, את כל מלאכת הקודש שתקנו והמשיכו שפע אור הקדושה, על ידי מלאכת הקודש.

(רביה"ק ר' ישכר בערצי מנדבורנא זי"ע)

אלה הדברים

אלה הדברים אשר ציוה ד' לעשות אותם. נראה לרמז בפסוק זה דרך מוסר לעבודת השי"ת. דהנה תיבת "אלה" מורכב מג' אותיות אל"ף למ"ד ה"א, ותיבה זו טומנת בקרבה רמז לתכלית האדם בעולמו. כי "אל"ף פירושו לימוד, מלשון ואלפך בינה. "למ"ד" פירושו ג"כ לימוד. ה"א" רומז לאתא קלילא היא האות ה"א שבו נברא העולם הזה וכמ"ש (שע"י כו, ד) ביה ד' צור עולמים. וטעם הדבר שנברא העוה"ז באתא קלילא דלית ב' מששא, י"ל שהוא כדי להורות לנו על ההבלת העולם הזה, וכמו שאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת א, ג) הבל הבלים אמר קהלת וגו', שכל קניני העולם הזה אין בהם ממש, והעיקר הוא העולם הנצחי, וקניני הנשמה האלוקית. וזה הרמז בתיבת "אלה", אל"ף למ"ד ה"ה, ללמוד ושוב ללמוד ומלבד זה הכל הבל הבלים. ומוסר השכל זה הנרמז בתיבת "אלה" הם "הדברים אשר ציוה ד' לעשות אותם", ללמוד וללמוד ולדעת שמלבד זאת הכל הבל.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק זי"ע)

התאחדות הנשמות והידעת' דישאל בשב"ק

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וכו' וביום השביעי יהיה לכם קודש וכו' (לה, א-ג). הנה יש לפרש הכתוב דהנה בנשמתו של משה היו כלולים כל ס' ריבוא נשמות ישראל והוא היה הידעת' של בני ישראל. וזשאה"כ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, שהקהיל וכלל בתוכו את כל נשמות ישראל. ואומרו וידעת' רימוז על ענין הידעת', שהיה משרעה"ה בחי' הידעת על בני ישראל.

וזה שאמה"כ מייד הציווי שציווה משרעה"ה על מצות שב"ק, ששבת הוא נמי בחי' ידעת' כדאי בספה"ק, ולכן לא מבקשים בשמו"ע על הידעת, כי השבת הוא הידעת הגדול ביותר. וכדפירשו עה"פ לדעת' כי אני ה' מקדשיכם (שמות לז, א). והוא מאמז"ל (שבת ט) מתנה טובה יש לי בבית גזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיע"ם, דהיינו שענין שב"ק הוא הידעת.

וגם ענין ויקהל משה את עדת בני ישראל נעשה בשב"ק, כי בשב"ק מתאחדים כל הנשמות, ברזא דאחד וכולהו מתעטרין בנשמתין חדתינן. ולזה אומרים בתפילה ישמח משה במתנת חלקו, שזה חלקו של משרעה"ה ענין איחוד הנשמות וענין הידעת של עם ישראל.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

חלוקי הגחל

פלאות התורה מאוצרותיו של הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

"אלא פקודי המשכן"

שגב נדבת המשכן

בנדיבות הלב בתמימות והתבטלות

נדבת המשכן בנדבת הלב ובהתבטלות

הנה מצינו שהיה ענין להביא את התרומות למשכן דוקא מתוך כוונה לשמה, וכמו שרש"י מביא בפ' תרומה ויקחו לי' לשמן, שאינו כמו שאר כל הצדקות שמועיל לתת שלא לשמה, שהרי הנותן סלע לצדקה על מנת שיחיה בני, הרי זה צדיק גמור. אבל לתרומת המשכן כזו כוונה פוסלת. ולא רק שיהיה לשם שמים בלבד נדרש, אלא ג"כ היה חובב שיהיה דוקא בנדבת הלב, וכמו שכתוב בפרשה לב-ה "קחו מאתכם תרומה לד' כל נדיב לבו יביאה" וכו'. ועד כדי כך הדברים מעכבים לתרומת המשכן שמואב בתרגום יונתן בפ' צו (פרק ח' פסוק טו) שבשבעת ימי המילואים הביאו פר חטאת, וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח וכו', הכוונה שנתנית הדם על קרנות המזבח היתה בגלל שהיו צריכים דוקא בלב טהור לשמה ובנדיבות הלב. ושמא ח"ו היה חסר בלשמה או בנדיבות הלב, לכן בהזאה זו טיהרו מכל ספק בלשמה או בנדיבות הלב. ולכן הביאו ביום הקמת המשכן חטאת לכפר על ספק זה שאולי ח"ו לא היה בשלימות!

ועוד מצינו דבר נפלא בפירוש רבי יהודה החסיד על התורה, בשם אביו של אותו ראשון שנקרא רבי שמואל החסיד (במלאך אלקים שוכה לעלוי אליהו, והיו מנינים אותו 'שמואל הנביא'). שמרעה"ה צוה לגבאי הצדקה שיקחו שקים שכל אחד יוכל להכניס בו לכל אשר ידבנו לבו, וכאשר התמלאו השקים והביאום לפני מרעה"ה, לקח את כל תרומות הזהב שבכל השקים והתיכם לחתיכות קטנות של מחצית השקל. ואח"כ צוה לשני גזברים, שאחד יקח שקים עם המחציות השקלים ואותם יחלקו לכ"א מישראל מחצית השקל משקו במתנה גמורה על מנת שלא להחזיר. ואח"כ הגזבר השני לקח שק ריק, ויבקש מכל יהודי את המחצית השקל שנתן לו הגבאי הראשון! שכ"א ירגיש בנח ובשווה עם חברו.

בניין הקרשים שלא בדרך הטבע

והנה מצינו שענין עבודת בניין המשכן היה מתוך ביטול ותמימות. דמובא במהר"ל שהביאור "בצלאל" - בצל א-ל היית. שכמו שהצל הוא הפוך מהחפץ עצמו, גם כאן בבניין המשכן היה ענין לצוות דברים הפוכים מהסדר והטבע, להראות שעושים בתמימות.

ונביא כמה דוגמאות לכך. במשכן היו 48 קרשים בגובה 10 אמות כל קרש, וברוחב אמה וחצי ועובי אמה. ז"א שהגובה של כל קרש הוא כ-6 מטר [5.80]. וברוחב 87 ס"מ ועובי 58 ס"מ. ובספר ליקוטי שמאי (ע' 248) מביא שהמשקל הסגולי של העץ הכי קל הוא כחצי גרם לס"מ מעוקב. ולפי"ז אם בקרש לפי החשבון היה 2 מיליון 634 אלף ס"מ מעוקבים,

א"כ שקל לכל הפחות כל קרש טון ושלישי! זהה כשעדיין לא היה מצופה זהב. והנה בפלתי (ויר"ד סי' מג ס"ק ה) מובא שציפוי הזהב במשכן היה בעובי דינה, שהוא לשיטת החזו"א 8 מ"מ! וס"מ מעוקב של זהב הוא 19 גרם ושלישי. ובס"ה ציפוי של כל הקרש יוצא למעלה מ-2 וחצי טון! (עיי' אוצר לב סימן כ"ה) וביחד עם משקל הקרש עצמו הגיע קרוב ל-4 טון! ובס"ה שקלו כל קרשי המשכן 192 טון! ובספר אוצר לב (סימן כ"ה) מוכיח שכל און מאדני המשכן שקל טון-280 קילו כסף. וא"כ כל האדנים יחד שקלו 128 טון! וכל עמוד מעמודי החצר, שמוכא (ובחס' ל"ט ע"ב) שהיו בגובה 15 אמות ורוחבם ועביים אמה, שקל כל עמוד כטון ושלישי! וששים עמודי חצר יחדיו שקלו 80 טון!

ועם היריעות וקלעי החצר, וכובד העגלות הגיע משקל הכל 4000 טון! ואת זה היו צריכים לסחוב שמונה שורים. ועיין רש"י פ' נשא ג, וכן משמע מהרמב"ן (ספ) ורבינו בחי', ובסוגיא בשבת (צג) שבני מררי קיבלו 4 עגלות ו-8 בקה, וה-4 עגלות נסעו בזוגות. כל 4 שורים סחבו 2000 טון! וכי שייך להסביר זאת בדרך הטבע.

דוגמא נוספת: איך יתכן שקרשים יעמדו באופן כזה, כאשר משקל העץ והזהב קרוב ל-4 טון, ובמקום שהקרש יהיה מלמטה רחב מאד שיוכל לעמוד, היה לכל קרש למטה שתי רגלים צרות שנכנסו בתוך אדני הכסף. שבודק הטבע אי אפשר לגובה כזה של קרש והמשקל העצום שלו, כשעוד מונחים עליהם טונות של יריעות מכל צד לעמוד. ובנ"י שבנו את פיתום ומעמסס הבינו טוב בהנדסה, וידעו שאין אפשרות שיחזיק מעמד בדרך הטבע. ועכ"ז עשו הבל לשאלו שאלות בתמימות ובפשטות.

כמות הזהב שלא בדרך הטבע

והא לך עוד פלאות: למשכן תרמו כמות של זהב כ-29 כרה ו-730 שקל בשקל הקודש כמובא בפרשתינו פקודי לח-כד. והנה ככר הוא 42 קילו וחצי (לשיטת הגאונים והר"ף), (ולרש"י והרמ"ה 35.4 קילו), ומשקל השקל הוא 14 קילו 171 גרם. ועפ"י החשבון היה שם בס"ה כמות זהב במשקל כטון ורבע! (2) 1.2 קילו ו-844 גרם). כאשר בכל קרש היה ציפוי זהב יותר מ-2 וחצי טון. וביחד עבורו 48 קרשים היה צורך ב-120 טון זהב! ז"א כפול פי 95 יותר!

והנה לפי החשבון משקל הזהב של הארון לבדו היה כ-8 טון זהב! ועוד זהב היו צריכים עבור כלי המשכן.

ובמנחות כ"ט ע"א שלצורך המנורה לקח שלמה המלך אלף ככר זהב, והכניסו לאש אלף פעמים עד שנודרך כ"כ שנעשה ככר אחד ודינה. והכניסו שוב לאש עוד 80 פעם עד שנעשה משקל ככר אחד זהב מווקק בתכלית הזיקוק! וא"כ כשבנ"י צריכים להשתמש עם כאלו כמויות זהב, ויש רק טון ורבע זהב היו צריכים לשאול ולתמוה, עכ"ז קיבלו הכל בתמימות.

וכן דוגמא נוספת: הארון שקל [הזהב עם העץ והלוחות] למעלה מ-9 טון, כאשר משקל שמוגל אדם בינוני לשאת (ע"פ ב"מ כ) הוא 5 סאה, שזה בס"ה 72 קילו (חזו"א)! וא"כ איך היו יכולים 4 לויים שיכולים לשאת יחדיו 288 קילו! וכאן סוחבים משקל פי שלושים ואחד מיכלתם. וכל זאת עוד בטבעות זהב שבהם היה בדי הארון, שאין הסבר בדרך הטבע איך הטבעות מחזיקים מעמד לשאת משקל כזה. ובני ישראל קבלו את כל הציויים בתמימות בלי להקשות ולתמוה.

בניין המשכן כבריאת העולם מחדש

והשתא צריך להבין באמת מדוע שונה המשכן מכל ענין של תרומה אחרת לצדקה, שצריך להיות בה כל העינים האלו לשמה נדבת הלב תמימות.

והסבר הדברים בעז"ה ע"פ המובא במעשה רוקח בקונטרס מעשה המשכן וע"פ המדרש בפ' ויקהל, שמעשה המשכן היה בחינה של חזרה מחודשת של בריאת העולם לאחר שנפגם בחטא העגל (שהיה בחינה של חטא עה"ד) והנה כשם שבבריאת העולם מצינו בו ג' בחינות 'חכמה בינה ודעת', ה' בחכמה יסד ארץ" "כונן שמים בתבונה" "בדעתו תהומות נבקעו". לכן נאמר בבצלאל בונה המשכן "וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת" ולחשוב מחשבות לעשות וכו' ולהורות נתן בלבו כו', ובברכות נ"ה ע"א א"י "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ". ובדרכי נועם ובנתיבות שלום אי' ע"פ הארז"ל והזה"ק, שכיון שהעולם הגשמי נברא ע"י צמצום אור אי"ס ב"ה ע"י השתלשלות עד שנעשה חלל הפנוי עבור שיראה עולם גשמי עלמא תתא. וזה נעשה ע"י הבורא בב"ב אותיות. כך במשכן היה צריך להיות פעולה הפוכה, להכין מקום בתוך העוה"ז העולם הגשמי והחומרי מקום שבו ישכון ה', חלל פנוי מהעוה"ז שבו שוכן האין סוף ב"ה. והנה בכל אחד מהשבעה רקיעים אזי השמים הוא המבדיל, שמתחתיו כבר יהיה הבחינה המצומצמת והנמוכה יותר מהמצאיות שמעל השמים. אבל

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נקודת היהדות מפרשה זו

והנה במלחמת עמלק מצאנו שהי' מזנב בנחשלים דייקא, והיינו באותם שהי' חסר להם מדת הזריות, ונטפל ביותר לשבט דן שהם היו המאספים והאחרונים לכל המחנות. והי' אז בבחי' רפיין ידים, כמ"ש "ברפידים". ואולי אפש"ל דלכן הצליח עמלק בזממו, עפ"מ"ש בתניא (פרק כ"ג) דמי שהוא זרין אין יצה"ר שולט בו, ואף אם רוצה לתרץ עצלותו כי "הוא עייף ויגע" לפעמים יתכן כי זה נובע מ'ולא ירא אלוקים' רח"ל.

והנה, הקמת המשכן היה ע"י בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. ועימו במלאכה אהליב בן אחיסמן למטה דן, ושבט יהודה היו מהמיוחדים בזריות כ'נחשון בן עמינדב', כי שבט יהודה היו מיוחדים בכח האש והגבורה. ועימו בשותפות אהליבה ממטה דן, שכאמור, לא הצטיינו נשגבות במעלה זו, מצד יסוד העפר המונע את הזריות. ואולי אפשר לומר, דהענין הוא שרצו לרמז כי הקמת המשכן צריך ליבנות מהגיבורים והחלשים יחד, וע"כ בחרו דוקא בב' השבטים האלו להורות כי עבודת הקודש היא אף לפחותים. שגם הם יוכלו להשיג מעלת הזריות, ע"י שישברו את טבעם, וכ"כ ברש"י (לה' דל) ואהליבא משבט דן מן היודין שבשבטים מבני השפחות. והשווה המקום המבצאל למלאכת המשכן והוא מגדולי השבטים לקיים מה שנאמר (איוב לה' יט) ולא ניכר שוע לפני דל, וצריך תמיד לזכור תמיד את זה הענין.

ועבודתנו היא לדעת מתי להיות כ'בצלאל' שהיה כחור גדול בזריות ובשמחה, ומתי להיות כ'אהליב' שהי' מסתמא בעל לב נשבר, כטבע יסוד העפר, דא"א להאדם השלם להיות רק מיסוד העפר ללא יסוד גוף, וכן להיפך. ולכן להקמת המשכן לקחו את שניהם. כי עיקר שלימות השראת השכינה בנפש האדם היא כשיש את המיזוג של לב נשבר, יחד עם שמחה של מצוה.

בפרשתנו הובא הענין אשר "והנשיאים הביאו" (לה' כז) ובמדרש מצאנו (במדבר יב טז) דלפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם ולכן כתיב 'והנשיאים' חסר יו"ד. ואף שנתכוננו להשלים את כל החסר, העידו וז"ל שהי' בזה פגם.

ופשט לזה מתאמרא בשם החידושי הר"ם והובא בספ"ה ק שפתי צדיק בשם זקינו ז"ע כי את יו"ד היא מרמזת על נקודת היהדות, ורמז הכתוב שבלא מעלת הזריות חסר נקודת היהדות (כי עיקר מה שמבקש הש"ת הוא התשובה והזריות). והאמרי אמת כתב בשם זקינו ז"ע כי מרמז ע"י בעיקר היהדות היא התכללות והתאחדות בתוך כלל ישראל, ואע"פ שרצו להביא לבסוף להשלים את החסר המלאכה, אעפ"כ הקמת המשכן ע"י אחדות עדיפא, והי' להם להביא את נדבתם בתוך כלל ישראל, ולא בנפרד מכלל ישראל. וכשחסר נקודת ההתבטלות הרי שחסר נקודת היהדות.

וכאשר עומדים אנו בחתימת חודש אדר, יש לנו לדעת מה שייכות ענין זה הוא לחודש אדר. והוא ע"פ דברי בעל התניא (פרק כ"ג) דהזריות והשמחה שניהם באים מיסוד האש, ואם קונה את מידת השמחה, בניקל יוכל לקנות את מידת הזריות. ובמסילת ישרים כתב להיפך, דע"י זריות קונה את מידת השמחה. ובחודש הזה אשר מונה אנו בשמחה, נוכל להשיגה ע"י דביקות במטרת קניית מידת הזריות. ובמסילת ישרים כתב דפעולה חיצינית בזריות נקל יותר להאחז בה, ממדת השמחה שהיא דבר פנימי.

ויש לרמז בדרך צחות, מה שאנו אומרים ב'אב הרחמים', "ויגער ביצר הרע מן הנשיאים". דיגער באותו יצה"ר שנרמז בנדבת הנשיאים, שנתעצלו ונחסר אות משמם. והוא ויציל נפשותינו מן השעות הרעות, מאותם הקמים בשעה מאוחרת, מחמת עצלותם, באותו שטן אנו מבקשים כי הבורא יגער בו, ויע"ז יחון אותנו הבורא לפליטת עולמים.

ערכי נחל

אמרים ערכים ממאורי החסידות

עשיית המצוות בשמחה

ויברך אותם משה (שמות לג, טז). וברש"י: "אמר להם, יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם" וכו'. "כי הנה מבואר בזוהר הקדוש (בפרשתנו, רסד), כי כמה וכמה מקטרגים העומדים לבלבל את האדם, ובשעת העבודה ותורה ומצוות מביאים אותו לידי עצבות ומרה שחורה, ומחפים עצמם כבונה לשם שמים, לאמר: אתה בן אדם, למה תכניס את עצמך לעבודה הקדושה הזאת ואתה מלא עוונות ופשעים, חלילה, הירצה ה' מידך. וכנהנה רבות בהזכירו עוונותיו רק בשעת תורה ותפילה, למען הביאו לעשות המצוה בעצבות בלי שמחה, ואז לא פרחית לעילא.

אבל לעומת זה אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, י): "כל גוים סבבוני, הם הקליפות 'סבוני' כדבורים, למיץ ולניק מגבול הקדושה ולבלבל אותי, עם כל זה: 'בשם ה' כי אמילם', כלומה מתפארים בשם ה' בהזכירו עוונותיו, אבל 'כי אמילם' ולא אתן את נפשי להם, 'דחה דחיתני לנפול', חלילה בידם, 'וה' עזוני, לא אמות כי אחיה', פירוש, לא אעשה המצוות בעצבות בבחינת 'מיתה', כי אם בחיות ושמחה, 'ואספך מעשי י-ה', כי כן הוא עליית המצוה, רק בשמחה וכו'.

נערך ונלקט ע"י הרב יוסף לייפער שליט"א

זהו שאמר גם כן כאן: 'הי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם', אבל בעצבות אין השכינה שורה, והו: 'ויהי נועם וכו' ומעשה ידינו כוננה עלינו... כי השכינה תעשה הכל עבורך, ותכוננהו'.

(תפארת שלמה)

שביתה בשבת מדיבורי חול

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל כו' (שמות לה, א). על דרך שכתב בשל"ה זצ"ל (שבת פ"מ סג), דהא דאמרו ז"ל "לא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול", אין זה חסידות בעלמא, רק על פי דין אסור לדבר דיבור שאינו של קדושה בשבת. כי טעם שמירת שבת הוא משום 'כי ששת ימים עשה ד' כו' וביום השביעי שבת, והקב"ה לא שבת רק מדיבור לבד, כי כל פעלו במאמה. ולזאת צריך האדם לקיים מצות שבת ג"כ בדיבור.

והו: ויקהל כו' ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ד' כו'. פירוש, בעת שצוה ד' לברוא העולם לא היה רק בדיבור לבד, ועל ידי דיבורו נברא כל העולם בששת ימים. ועל כן גם אתם תשמרו שבת באופן זה, להזהר מדיבור שאינו של קדושה, וידבר רק כל הצורך לקדושת שבת.

(אמרי נועם)

דוקא עד ג' כלים, אבל ביותר מג' כלים אינו מצטרפים ואינו נחשב לטבילה כלל:

ומן הדין אינו צריך שישפכו עליו ע"י אחרים דוקא, אלא כיון שכמעט שאי אפשר ע"י עצמו שיגיע לכל מקום שבגופו, [אלא ע"י מקלחת]. לכן לכתחילה יעשנו ע"י אחר ולא ע"י עצמו. אבל מי שיועד שיכול להגיע לכל מקום מותר אפילו ע"י עצמו:

ואם הכלי הוא כבד הרבה ויש לחשוש שמא מתוך הכובד לא ישפוך בבת אחת, או שיש בו בליטה גדולה שעוצר את קילוח המים, וצריך להפך הכלי באמצע כדי להמשיך הקילוח ובתוך זה הפסיק באמצע, אין זה מועיל לטהר, ששפיכת התשעה קבין צריך שיהיה המים נגרים מהכלי על ראש האיש בלא הפסק בינתיים כלל¹:

ובשעת השפיכה יעמוד זקוף וב' ידיו מונחים כנגד לבו, ולא ידחוק אותם בחיובי הרבה רק בריוח קצת כדי שיבואו המים גם שם, וזיהוי לאלו השופכים עליו המים שישפכו מעל לראשו, ולא מכנגד גופו מן הצד². ולכתחילה יטפח ורגלו מקודם³, אמנם אם לא הטיפחו מקודם, אף שאין המים הולכים גם מתחת לרגליו אין בכך כלום⁴:

שיעור תשעה קבין הוא, לשיטת הגר"ח נאה הוא 12.42 ליטר, ולשיטת החזון איש הוא 21.6 ליטר מים. [הדלי של שטיפת הריצפה הוא בדר"כ 20 ליטר מים, ואפשר לבדוקו מתחת הכלין].

ונהנה נחלקו הפוסקים אם אפשר לצאת עצה זו ע"י מקלחת או לא. והספק הוא, שכן על ראש המקלחת ישנם חורים הרבה שדרכן עובר המים, ואולי נחשב זה להרבה כלים. ולהלכה למעשה הסכמת רוב הפוסקים דמותה. ולכתחילה יהדר שיהיה המתקן מחובר לכותל, ולא יחזיקו בידו, ובדיעבד מותר בכל אופן. ולכן כה יעשה, יתחב ברז המים ויעמוד תחתיו בלי שום הפסק כלל, דאל"כ יהי זה כהרבה כלים דלא מהני כנ"ל. ויעמוד שם עד שיהיה ברור לו שכבר נשפך עליו שיעור תשעה קבין הנ"ל. ואף שאי אפשר לכתוב ע"ז שיעור מסויים, כיון דתלוי כל אחד לפי הזרם הנשפך ממנו⁵, אמנם לפי המציאות שברוב הבתים, הוא לערך עד ג' דקות לשיטת החזו"א. ויש להחמיר עד חמש דקות, כיון שאי אפשר לצמצם בשיעורו:

ובשבת אע"פ שמותר לו להתרחץ במקלחת, מ"מ יזהר שיהיה רק ע"י מים צוננין⁶:

נערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

טהרת ט' קבין

קול זעקה ותפילה - אבינו מלכנו מנע מגפה מנחלתך, הושענא נפש מבהלה, מתפרצת בימים אלו מלבות ישראל. ובפרט לאותם אנשים היושבים סגורים בביתם מפני גודל החשש שמא נדבקו בנגיף הממאיר. קרא נא' אל ה' שיצילנו מכל רע, ומצטערים מידי יום ביומו על תוספת הקדושה שנוצר מהם ואינם יכולים להרשות להם אפילו טבילה קלה קודם התפילה, ומשתוקקים לקיים מנהגם להטהר ולהתקדש לפני בוראו קודם התפילה. ועל כגון אלו או לחולה שאינם יכולים לטבול קודם התפילה, יש חממת חיובן או משום תוספת טהרה, נתנו חכמים עצה לרחוץ עצמו בתשעה קבין. אמנם מאחר שלא כל אדם בקי בפרטים אלו, לכן הבה ונבאר ענין זו לאותן שאינם יכולים להרשות עצמם לטבול קודם הטבילה. והיה רצון שיתקיים בנו הפסוק, 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה', ע"י 'ומתורתך תלמדנו' בס"ד:

מעלת טבילה במקוה

נהגו היראים לדבר ד' ולתורתנו לטבול עצמם בכל יום ויום קודם התפילה במקוה טהרה^א, וכן קודם כל מצוה^ב, כדי להמשיך עליהם קדושה וטהרה יתירה^ג, והוא סיוע גדול לידבק נפשו באלוקיו ובעבודתו^ד, ולהמתקת הדינים^ה, ולטהרת הלב^ו, ולטהרת המחשבה^ז, ומעלה יתירה יש בה יותר משבנה מזבח לה' והקריב עליו קרבן^ח, והוא סגולה גדולה לרפואת הגוף והנפש^ט, וכל מי שרוצה להיות תלמיד חכם בענין זה מותר ואשרי חלקו^י, והוא ענין גדול מאוד^{יא}:

עוד אמרו דיש לומר דחייב בה, כיון דבליה כל אדם עושה חשבון הנפש לעצמו, ובעל תשובה חייב בטבילה לכפר עליו, הרי שמיד בקומו בבוקר ילך לטבול ויתכפר לו על עוונות^ב:

וביותר מצינו שהחמיר בה עזרא הסופר לטבול עצמו לטומאתו, שלא ללמוד ולהתפלל עד שיטבול עצמו במקוה לקדש עצמו^א, וחוב קדוש למי שרוצה להיות נמנה לדבר ד' ולתורתנו לזהר בטבילה זו^ב, עד שאמרו שכל ענין האפיקורסות שירדה לעולם הוא ממה שלא היו זהרין בטבילה זו שתיקן עזרא קודם הלימוד^ג, ואנחנו לא נדע איך נעבוד את ה' עד בואינו שמ"ה, ר"ת ש'טיפה מ'ריקה ה'דחה, היינו מקוה, כי אי אפשר לעבדו באמת בלי המקוה^ד:

וזהוהיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו^ה, והוא שמירה גדולה להכנעת הציצר^ו, עד שאמרו עליו על הבעש"ט הק' שזכה לכל מדרגותיו על שהתמיד בטהרת המקוה

תמיד^ז, כי המקוה מטהר את הגוף והנפש^ח, ויותר טוב מן התענית^ט, וטבילה במקוה מביא לידי דביקות בהקב"ה^י, זוכה על ידו להתחכם בתורה^{יא}, ומצילו מן החטא^{יב}, ומסוגל לפרנסה ולשמחה^{יג}, ולכל מיני ישועות^{יד}. וכן מנהג החסידים ויראים להדר ולטבול בכל יום לפני התפלה:

סדר הרחיצה בתשעה קבין

מי שאינו יכול לטבול עצמו מחמת אונס, כגון אלו היושבים בבידוד בביתם, נתנו חכמים עיניהם וליבם ואמרו שיוכל לשפוך על עצמו תשעה קבין, במקום טבילה, ויחשב לו לצדקה כאלו טבל עצמו במקוה ממש^א. ודע שמי שרגיל לטבול לטומאתו, ונעשה אצלו מנהג של מצוה, ועתה מחמת אונס אינו יכול וסומך עצמו לרחוץ בט' קבין, אינו צריך התרת נדרים ע"ז, כיון שלא מרצונו עושה כן, אלא מפני ההכרח הוא, וכוונתו ניכרת שמיד כשיוכל ירחץ לטבול עצמו, א"כ אינו נחשב כהפרה של המנהג, כיון שאינו רוצה להתירו לעולם^ב:

תשעה קבין הוא ע"י שישפוך עליו תשעה קבין מים שאובים, אבל לא דרך טבילה^א. וצריך לשפוך את כל המים בבת אחת, ולא דוקא מכלי אחד אלא אם ירצה יוכל גם להשתמש ע"י ג' כלים אם הם בזה אחר זה באופן שאינו מפסיק ביניהם כלל, וזה מועיל דוקא אם קודם שיפסיק שפיכת כלי ראשון יתחיל בשפיכת כלי השני. נמצא דבין אם שופך מכלי אחד^ב, או שלשה כלים בבת אחת^ג, יש לזהר לשופכן בלא הפסקה כלל. והיינו

בשם הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זצ"ל: כו. תהלים בן ביתי להרה"ק ר' אלעזר מקומארנא (הקדמה כלל א): כז. טור (סימן פח), ש"ע הרב (סימן תרו סימן יא), משנה ברורה (סימן פח ס"ק ד): כח. דגול מרובה (או"ח סימן תקפא - י"ד סימן ריד), ש"ת מהר"ם שיק (או"ח סימן צג), ש"ת מהר"ש ענגיל (חלק א סימן נאות א): כט. ש"ע הרב (סימן תרו סיף יא), מטה אפרים (שם סיף יג), משנה ברורה (סימן פח ס"ק ד): לו. מאור ושמש (אמור ד"ה במדרש): לז. ש"ע הרב (שם): לא. מטה אפרים (שם): לב. ש"ע הרב (שם סיף יא), מטה אפרים (שם סיף ד): לג. מטה אפרים (שם סיף יג), משנה ברורה (סימן פח ס"ק ד): לד. פרי מגדים (סימן פח משבצות זהב ס"ק א): לה. שו"ת מאמר מרדכי (סימן א - ב), שערי תשובה (סימן פח אות א): לו. שו"ת מנחת יצחק (חלק א סימן טו אות יא), שו"ת תורה (חלק א סימן לא), שו"ת ועין יוסף (או"ח סימן מה), ועוד: לו. שו"ת מנחת יצחק (חלק ד סימן כא). וכתב עוד שם, דלכתחילה יהדר למודרו פעם אחת ע"י כלי גדול המחזיק שיעור זה, ובכך ידע בודאי שטיהר עצמו: לח. שו"ת דברי שלום (שם). ועיין עוד בשו"ע (סימן שכו סיף א):

א. של"ה הק' (שער האותיות אות טהרה): ב. מטה אפרים (סימן חקפה סיף א): ג. יסוד ושרוש העבודה (שער ח פרק א): ד. ראשית חכמה (שער האהבה פרק א אות א): ה. דגל מחנה אפרים (ליקוטים) בשם הבעש"ט זצ"ל: ו. של"ה הק' (שם). ומביא ראיה דר"ת של הפוסק, לב טהור ברא וגו', ה"ה 'טבל': ז. שו"ת ערוגת הבושם (או"ח סימן ט): ח. משמרת שלום (סימן ב אות א) עפ"י מה שאמרו בגמרא (ברכות טו) א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן, כל הנפנה ונוטל ידיו ומניח תפילין וקורא ק"ש ומתפלל, מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן וכו'. א"ל רבא לא סבר לה מר כאלו טבל וכו'. הרי שהטבילה במקוה מעלה יתירה יש בה: ט. באר יעקב חיים (פרשת שמיי) בשם הרה"ק הדברי יחזקאל זצ"ל: י. שו"ת ערוגת הבושם (שם): יא. משמרת שלום (שם): יב. לקט הקמח החדש (סימן ג ע"ג סוף). ליקוטי מהר"ח (סוף סדר הלכות צניעות). עפ"י דברי האור זרוע (ברכות סימן ק"ב) דכל העושה תשובה צריך טבילה. ועפ"י דבריו הקדושים יש סעד על שהולכין במקוה לטבול בכל יום על שיהיו כביעור"ה אין מי שלא יכשל בדיבור לשון הרע שהוא בכלל לאו וכו' וכו"כ שאר

המשך מעמוד ג' <<<

במקום המשכן היה אותו דרגה של אור אי"ס ב"ה כמו מעל השמים - בלי צמצום, ולכן נקרא שער השמים! שבמשכן ובמקדש יכלו להכנס לשמים! ולכן לא שלטו שם חוקי הטבע הרגילים.

וע"כ מובא ביומא (סג) שמקום ארון אינו מהמידה. ובתוך 50 אמות בחצר נכנסו ששים ריבוא בני ישראל! וכן יכלו להכניס כל כלל"י בין בדי הארון. ועומדים צפופים ומשתחווים רווחים.

ובספר אור גנוז להרה"ק ר"ש משאץ זצ"ל יש קונטרס שמראה שהמשכן כלל ממש כל העולם. וכן את מה שיש בעולמות העליונים, וכפי שמובא במדרש שעצי שטים עומדים הוא כנגד שרפים עומדים ממעל לו. ובח"ס איתא שהקב"ה הראה למרע"ה את כל תבנית משכנו למעלה שהשתלשל למטה לבחינות קרשים, ואין כל מציאות העולם בכל הדומים צומח חי ומדבר נמצא במשכן. שהוא חזרה על כל הבריאה, והחידוש בבריאה זו שהכל בבחינה של שמים וארץ נשקי הדדי כדאיתא במהרש"א (ב"ב ע"ד).

והשתא מובן מה שלצורך המשכן היה צריך הנדבה להיות דוקא לשמה ובנייתו הלב ובתמימות והתבטלות, שלא הרי סתם צדקה לנדבה זו, שבעשיית המשכן עשו ממש עולם חדש שבו יהיה השראת השכינה שמתלבש ממש בכל חלקי המשכן. שלזה צריך שלימות הנתינה של בני ישראל בדרגה הגבוהה ביותר!

ויה"ד שכשם שזכינו מעט לסדר מעניני המקדש כן נזכה בקרבן בימינו לעשותו בפועל, אכ"ה.

הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדאמסק זי"ע

ליומא דהילולא ב"ט אדר תקס"ג-תרכ"ו

ככהן הגדול מאחיו, וכמשרת לפני קונו, היה רבינו הקדוש רבי שלמה הכהן מראדאמסק זי"ע, עיר וקידש מגדולי צדיק דורו, דור דעה של תלמידי הרבי הקדוש מלובלין, ובינותם התבלט רבינו **כדג גדול השט בשלולית קטנה** (הגדה תלמידו הרה"ק רבי חיים דוד וקטור מפיעטקוב), אשר היה יחיד בדורו בכוח תפילותיו השמימיות אשר השיב בהם רבים מעוון. וגדלותו וקדושתו נודעו למשגב כאחד מן הגדולים, אשר מתהלכין באורו של הבעש"ט הקדוש ותלמידיו אחריו.

זרח השמש

אורו של רבינו הפציע זרח בשמי תבל בשנת תקס"ג בעיירה וולשו'צובה, לאביו מוה"ר דוד צבי הכהן, וזו הצדקנית מרת פרומט, אשר נודעו בצדקותם ויישרות דרכם. משפחה מפוארת עתירת היחס דור אחר דור עדי דוד מלך ישראל, וימוחסים להקדושים הב"ח הרמ"א הרה"ק רבי שלמה מפניטשוב, הרה"ג בעל מגלה עמוקות, מהר"ם פאדווא המהרש"ל ועוד. אביו רבי דוד צבי היה מבאי היכלו של הרה"ק מלובלין והרה"ק היהודי הקדוש מפשיסחא. ועל אף גדלותו בתורה ועבודה סירב לקבל ע"ע משרת רבנות כלשהוא, והעדיף להתפרנס מיגיע כפיו. באותו יום שנולד רבינו, האיר כל הבית מקדושתו, וביום הנכנסו לביתו של אאע"ה נקרא בשם שלמה ע"ש זקינו הגה"ק רבי שלמה מפניטשוב בעל בית שלמה.

מילדותו התנכרו ברבינו כשרונותיו הברוכים, ואביו אף שכר עבורו מלמדים גדולים בתורה, לפי השגותיו הנעלות אשר לא מצאו סיפוקן במלמד דמתא. בהיות אביו נמנה על המתהלכים בכרם החסידות, היה לוקחו תדיר בהסתופפו אצל רבותיו אשר אף המה בראותם את פני הנער, הגידו והעידו על כי לגדולות נועד, וכאשר הי' בעת החתונה הגדולה בארנו'צ'ה אשר השתתפו בו גדולי צדיקי פולין, וכאשר עבר רבינו בין הנערים לפני הקודש לומר שבתא טבא בליל שב"ק, עצרו ה'חזוה' והתפעל למראהו, ושאל אודותיו בן מי הוא, וכאשר שמע שהוא בנו של רבי דוד צבי, קראו לאביו אליו וא"ל ראה לשמור היטב על בנך זה כי לאור גדול יהיה ברבות הימים. ואף היהודי הקדוש, באותה חתונה קראו אליו ואחו בחיבה את ידיו כאשר הנוכחים ראו ותמהו. כן מסופר אשר היהודי הקדוש כאשר נקלע פעם לוולשו'צובה נכנס לבית הנכנס בערב שבת בעת אשר אמרו הנערים יחדיו שיר השירים, ושמע האין אומר רבינו שהיה אז נער, שיר השירים, קראו היהודי הק' ואמר "שיר השירים אשר לשלמה" ונשקו בחיבה על מצחו במקום תפילין, ואמר רבינו שלמים כאשר הגיע לגלי מצוות והניח תפילין "ידעתי כי הייתה נשיקתו מעין הנחת תפילין".

בהגיעו לפרקו דובר בו נכבדות עם בתו הצדקנית של הרבני הנכבד רבי שמואל מהעיר קארזילוב. אחר נישואיו הוסיף לשקוד על דלתי תורה ועבודה, ואף הוסיף חיל בתורת הנסתר בעסקו רבות בכתבי האר"י הק' וגוריו. לאחר תקופה עקר רבינו ושב לארץ מגורי אביו והתגורר בסמיכות לאביו, ושם חי חיי דוחק וצער, כאשר משכר המלמדות אשר עסק בו סירב ליקח, ואף מה שלקח העניקו לאביו להחיות את נפשו, והוסיף להתעלות במעלות התורה והיראה מתוך הדחק.

כהן הגדול מאחיו

רבינו זי"ע, היה מעודו אחוז וקשור עד עמקי נימי נפשו לתורת החסידות, עוד מינקותו כאשר לקחו אביו אצל ענקי הרוח החוזה הקדוש והיהודי הקדוש והרה"ק רבי דוד מלעלוב. והנה כאשר גדל, ומילא את כל חושיו ורמ"ח אבריו באור וחיות רוחניים, מלאים עד גדותם בתורה ועבודה טהורה, החל רבינו להסתופף בצילם של צדיקי דורו. וכאשר מסופר שבעת תפילותיו בימים נוראים הי' לפניו פיתקא ובה רשומים שמותיו של רבותיו שהגיע למספר ל"ו (אהל שלמה). ראשית נסע אל הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא, שאביו כבר היה נוסע אליו. הרבי ר' בונם היה כבר באותה עת סגי-נהו, וכאשר נכנס רבינו

אליו, התפעל מאוד הרה"ב ואמר שמרגיש ריח גן עדן. אמנם רבינו נתן לו יד ומיד חמק ועבר, אך הרה"ב אמר מי הוא האברך שהיה בכאן אשר חכמת שלמה מפעמת בקרבו. רבינו אשר חשש מיותרת הכבוד הלז, מיהר לברוח, והרה"ב אמר לחסידיו האין הנחתם לאברך יקר כ"כ לברוח, אבידה גדולה אבדתם, הוא החביא את עצמו ואת חכמתו וברח, ואתם לא הרגשתם בו (אהל שלמה).

לאחריו נסע רבינו, אשר חיפש לו מורה דרך אשר ייסרו בשוטי אש, יזקקו וילבנו בצרף הזהב והכסף, ויסע אל הרה"ק רבי מאיר מאפסא, בעל אור לשמים, אשר היה מגדולי תלמידי החוזה, והיה חריף גדול. ואכן בראשית כאשר הגיע רבינו אליו ריחקו הרה"ק רבי מאיר, אך רבינו בחכמתו השתדל לקנות מאתו ולדלות מבאור מים חיים. ורבתה גדולתו כאשר שלח הרה"ק האור לשמים את כל תלמידיו מעל פניו, כדרכו, קודם חג הסוכות, ורבינו בחכמתו סיבב שישאר שם, ואז כיבדו הרה"ק לזמר כל מקדש, וכאשר היה משורר נפלא, שלא מעלמא הדין, החל לזמר בקדושה וטהרה. והרה"ק מאפסא בשמעו את רינתו, החל לנוע בללות הנפש ממש, וכאשר כילה רבינו ואמר ה' אלוקי ישראל תשועת עולמים, בקול רעש חזק משבר ומפרק הרים, נענה רבי מאיר ואמר, "יישר כח לך אברך", ופנה לבנו הרה"ק רבי פנחס וא"ל "הראית, באופן כזה צריך לזמר זמירות, כמו שהאברך הזה מזמור, תדע כי בשעה שהוא מזמור מונח לו שם הוי' על קצה הלשון שלו והוא מזמור ממש כקול כנפי הכרובים בגן עדן". הנוכחים ששמעו בהתפעלות את דברי הערצה אלו מהרה"ק, שרבינו אמר אח"כ שבדברים אלו הכניס בו הרה"ק מאפסא את 'קדושת הניגון', כי היה מסופק אם להמשיך עם דרך זה או במקום דליעול ירקא ליעול בישראל וכוורא, ואחר ששמע דברי קילוס אלו הוכרח לקבל עליו עבודה זו וב"ה שעלה יפה מאוד. מאז קנה רבינו את הערצתו של הרה"ק מאפסא אליו, וכאשר נסעו החסידות מעירו של רבינו, אל הה"ק, אמר להם אם יש לכם בעיניכם אברך כזה, אינכם צריכים עוד לבא אלי. רבינו דבק בכל מאודו ברבו זה, ולא התפרשו זה מזה עד כדי מסירות נפש, ואמר רבינו, שכאשר יצק לו הרה"ק מים על ידיו (רבינו הי' סגן והרה"ק מאפסא הי' לוח) הרגשתי אין יוצק עלי קבין של יא"ש ומחשבות קדושות לחשוב בהם לבלתי ידח ממנו נדח, וכאשר נכדו לסכן את סוכתו לימדו להנהיג עדה בדרך הבעש"ט הקדוש (שם).

רועה ישראל

בשנת תקצ"ב התקבל רבינו לרבנות בעיר ראדאמסק, ומאז בואו לכהן בה פאר נתהוותה למטרופולין של תורה וחסידות, ולעיר גדולה לאלוקים בפולין רבתי. רבינו תיקן בה תקנות רבות, וייסד בה אורחות יושה בגאונותו הכבירה הנהיג את העיר על מי מנוחות שלוששים ושתים שנה. ביתו היה וועד לחכמים, וספרייה הענקית שלו הייתה נודעת בכל רחבי פולין. אף אחר שנעשה לרב, ורבים נסעו אליו, סירב רבינו לקבל ע"ע את ההנהגה, והוסיף לנסוע אל הרה"ק מקומיה, אשר לבסוף שינעו לקבל ע"ע את ההנהגה. וכאשר היה כן אחר פטירת הרה"ק מראדושיץ אשר נסעו אליו כל החסידים וקבילוהו כרבים ואלוף דרכם. והרה"ק רבי משה מלעלוב, בעת שנסע לא"י, אמר לחסידיו שמשאיר הוא להם את רבי שלמה'ה, כי בכל ביתי נאמן הוא ואף גדול הוא ממני. ואכן בחלוף הזמן, וביותר אחר פטירתם של צדיקי הדור זקני תלמידי החוזה והיהודי הק', נעשה ראדאמסק לתל תלפיות, אשר מכל פולין וגלילותיה נהרו

אליה, להדבק באורו הבהיר של רבינו, המזקק ומצרף את נשמותיהם של ישראל באש קודש.

רבינו היה ידוע בתורת האמת אשר בפיו, באהבת ישראל ללא גבול, ובכח הגדול בתפילותיו הממיסות כל לב. אשר יעידון הכל כי לשמע תפילתו, אשר נשמעה כשירת מלאכי השרת, הרגישו הכל בלב חדש ורוח נכונה בקרבם לאהבת ויראת השי"ת. כן היה ידוע בכוחו הגדול לפעול ישועות בקרב הארץ, ודבר לא נפל ארצה מברכותיו. וכאשר מסופר שפ"א הגיע אליו נער אלם, ורבינו צוה עליו לומר אקדמות, ומאז פתח את פיו כאחד האדם. ועוד מעשה מסופר בא' מחסידיו אשר התמיץ ל"ע ונסע לאמריקה והשאיר את זו' עגונה, ורבינו קרא אליו במכתב פעם פעמים ושלוש, ואחר התריעו וכתב אליו, כי יהיה בו צרעת, ואז ע"כ יובא אל הכהן, וכאשר היה שתקפתו צרעת, וגירשו אותו חזרה לפולין, ואז נכנע לבבו הערל, וכאשר הגיע אל רבינו, הביט בו מעבר לחלון, ואמר שראית הכהן דיה להעביר הצרעת. וא"ל לרוחץ באמבטי' חמה ולרוחץ במקווה, ושוב נעשה בשרו חלק כמקודם (אהל שלמה). וכהנה וכהנה סיפורים נפלאים, על גלגולי נשמות ודיבוקים שתקן רבינו רבות. וכמו כן ראייתו למרחקים וכאשר קרא קוויטל ראו בחוש שספרי חיים ומתים פתוחים לפניו (שם). כן היה ידוע בפורונו לעניים, ובפקחותו הגדולה אשר הילך בה לפי רוחו של כל אחד ואחד.

סילוקו של צדיק

בשנותיו האחרונות החל רבינו לשוח רבות מענין פטירת צדיקים, ולחנתו רבי יחיאל לנדא, קרא אליו וא"ל בזה"ל "תדע כי כל העולם הזה הוא אצלי כאין ואפס ממש, הכל הבל הבלים. כמה צדיקים וקדושים נסתלקו מן העולם והיו בתחילה שוכבים חולים ועסקו ברפואות וכו' גם זה הבל כאשר אמר הרמב"ן ז"ל ומה חלק לרופאים בבית עובדי השי"ת. וכו'. ומהדרך של בעלי בתים לעת זקנתם לייחל שאזכה למות על מיטתו, וגם זה מטעות בידם, כי מה עשה במיטתו הכי למד שם וכו'. הלא יותר טוב להתפלל שיזכה ליפטר על כסאו וישב עליו אצל שולחן שלמד תורה ואמר תהילים ושערי ציון". וכו'. ועוד הוסיף ואמר בתקופה האחרונה לחייו הרבה רמזים מפורשים על פטירתו, ואחר ששמע (מאליו שמע, כי לא רצו לספר לו אך רבינו זי"ע כל מה לא אינס לוח) ש"הרה"ק הר"מ מגור נסתלק, והוא ז"ל הי' נפשו קשורה בנפשו, ואמר רבינו שמקובלני כי בעת שיסתלק הרי"מ יקראנו לעולם הבא לשמש לפניו כשליח ציבור. ובליל שיש"י כ"ט אדר בשנת תרכ"ו כשתי שעות אחר חצות הלילה, ישב רבינו על מקום קדשו, ובעודו ישוב על מקומו על ספר הזוהר הקדוש, בהאי קטירא איתקטר לחיי עלמא. המשכימים קום חשבו ששקוע הוא בשרעפיו, אך אחר השעות הבחינו, כי נצחו אראלים את המצוקים והסתלק בסערה השמימה בקדושה וטהרה ויבכו אותו כל בית ישראל, ומנו"כ בעיר ראדאמסק.

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל אמן.

הודעה חשובה

לאור המצב השורר בעולם ובארצנו כל החפץ לקבל את הגיליון באימייל נא לשלוח בקשה לאימייל a66136133@gmail.com ויזכר לקבלו בע"ה בברכת ונתתי שלום בארץ והסירתי מחלה מקרבך המערכת

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' נתנאל טויסיג שליט"א משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וחתנו הר"ר גר מילר הי"ו לרגל היכנס הנכד הכן לעול תורה ומצוות בשעט"מ ויהי"ר שיראו מננו ומכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה וכת"ס אב"ר

מ. פרידמן 0547643303